

Περίληψη Εισήγησης Κας Χριστίνας Φίλη, 14 Μαρτίου 2015

Dimitri Fedorovich Egorov: ένας οσιομάρτυρας Μαθηματικός στη δίνη της Οκτωβριανής Επανάστασης

Στην διάλεξη αυτή θα παρουσιασθούν τρεις ηγετικές μορφές της μαθηματικής Επιστήμης και της Θεολογίας: Ο Egorov, ο Luzin και ο Florenskii οι οποίοι έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των Μαθηματικών στις αρχές του 20ου αιώνα.

Σπουδαίος μαθηματικός, εκκλησιαστικός δάσκαλος αλλά και άτομο που "τίποτα το ανθρώπινο δεν του ήταν ξένο" ο Egorov (1869-1931 ) χαίρει μεγάλης εκτίμησης και αποδοχής στην Ευρώπη για τα σημαντικά του αποτελέσματα στην θεωρία συναρτήσεων, στη διαφορική γεωμετρία, στη γεωμετρική θεωρία διαφορικών εξισώσεων, στη θεωρία μεταβολών. Στα δύσκολα χρόνια της Επανάστασης και του εμφυλίου πολέμου (1918-1920), αυτή η ηγετική μορφή των μαθηματικών παραμένει σταθερή στις πεποιθήσεις της, εξασφαλίζει τη συνέχεια στη μοσχobίτικη μαθηματική ζωή και δεν εγκαταλείπει τη Μόσχα μέχρις ότου κατηγορηθεί "ως αντιδραστικός και άνθρωπος της Εκκλησίας". Καθηγητής του μεγάλου φιλοσόφου, θεολόγου και μαθηματικού P. Florenskii (1882-1937) θα αγωνισθεί να περισώσει την αξιοπρέπειά του καθώς και των λιγοστών ομοφρονούντων του υπερασπιζόμενος την τιμή του επιστήμονα ο οποίος αντιτάσσεται στην βιαιότητα της απολυταρχίας και του δεσποτισμού.

Ο Florenskii ήδη από τον πρώτο χρόνο των σπουδών του στη μαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου της Μόσχας ελκύεται από την έννοια της ασυνέχειας, μελετά τις εργασίες του G. Cantor για τη θεωρία συνόλων και κυρίως για τις θεολογικές προεκτάσεις τους. Όμως μετά την πρώτη διδακτορική του διατριβή, εγκαταλείπει τα μαθηματικά και σπουδάζει στη Θεολογική Ακαδημία, όπου το 1914 θα υποστηρίξει τη διδακτορική του διατριβή "Για την πνευματική αλήθεια ..." και την ίδια χρονιά θα διοριστεί καθηγητής, στην έδρα της Ιστορίας της φιλοσοφίας. Θα συλληφθεί το 1933 και θα εκτελεσθεί ως εχθρός του λαού το 1937.

Ο N. Lyzin (1883-1950), στη διάρκεια της δεκαετίας του 30 είναι ένας φημισμένος μαθηματικός τόσο στη Δύση, όσο και στην Ανατολή. Είναι όμως ένας από τους ελαχίστους που δεν αποδέχτηκε το καινούργιο καθεστώς. Προσηλωμένος στην Ορθοδοξία, κατανοεί απόλυτα την πραγματικότητα, πως μετά τον Egorov, θα είναι ο επόμενος στόχος. Ως ακαδημαϊκός θα κατηγορηθεί, ότι δημοσιεύει τις εργασίες του στο εξωτερικό, και ότι εμποδίζει με ραδιουργίες την είσοδο ταλαντούχων νέων μαθηματικών στην Σοβιετική Ακαδημία Επιστημών. Ακόμα θα κατηγορηθεί πως ανήκει στη μαθηματική Σχολή της Μόσχας της οποίας η φιλοσοφία είναι πολύ συντηρητική και η ιδεολογία της πρόσκειται στην Ορθοδοξία.

Κατά μια περίεργη συγκύρια, ο Egorov, ο Lyzin και ο Florenskii αποτελούν τους πρωταγωνιστές σε μια τραγική ναπογραφία που δημιουργήθηκε στα πρώτα χρόνια της Σοβιετικής Ένωσης. Οι ζωές και οι τύχες αυτών των σπουδαίων μορφών διασταυρώθηκαν, αντιμετώπισαν το άδικο μένος των διωκτών τους και εξοντώθηκαν φυσικά (Egorov, Florenskii) ή ηθικά (Lyzin).